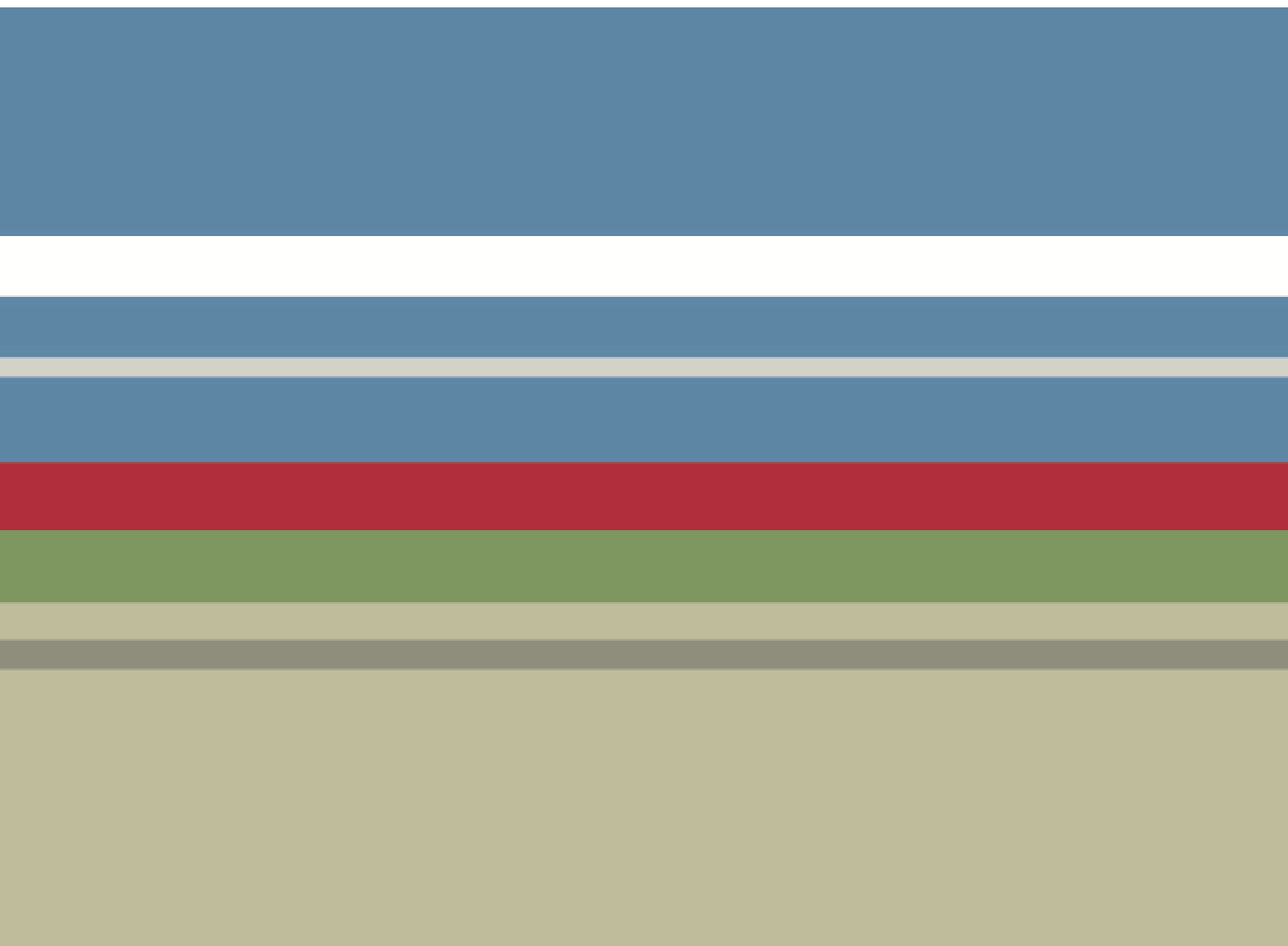

Beleidsnota sport Texel 2017

Texel in beweging als sporteiland

Datum: juni 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Uitgangspunten van de gemeente Texel	4
1.2 Indeling van de sportnota	4
1.3 Sport en bewegen in relatie tot andere beleidssectoren	5
1.3.1 Structuurvisie	5
1.3.2 Kernwaarden en Texelprincipes	5
1.4 Sport en het sociaal domein	5
1.4.1 Maatschappelijk Beleidskader	6
1.4.2 Gezondheidsbeleid	6
1.4.3 3D-Beleidsplan	6
1.4.4 Sport en toerisme	6
1.4.5 Sport en gezondheid	7
1.4.6 Sport en Onderwijs:.....	7
1.5 Belang van sport.....	7
1.6 Blauwe Zone Texel voor een lang en gezond leven.....	8
2. Huidige situatie	9
2.1 Sportparticipatie op Texel	9
2.2 Verenigingen	10
2.3 Vrijwilligers	10
2.4 Gemeentelijke financiële bijdragen aan de sport	10
2.4.1 Wat doet de gemeente	10
2.4.2 Sportvoorziening voor minder draagkrachtigen	11
2.5 Lokale infrastructuur	12
2.5.1 Stichting Texelse sportraad	12
2.5.2 Overige partijen lokale infrastructuur	12
2.6 Sportaccommodaties.....	12
2.7 Texel Sporteiland	13
3. Trends en ontwikkelingen	15
3.1 Rol gemeente	15
3.2 Demografische ontwikkelingen	15
3.3 Betrokkenheid bedrijfsleven.....	15
3.4 Individualisering van de sport	15
3.5 Verenigingen	16
3.6 Open Club	16
3.7 Overgewicht.....	16
3.8 Sporten en onderwijs	16
4. Sport- en beweegambitie Texel	18
4.1 Texel op de kaart als sporteiland.	18
4.2 Texel in beweging	19
4.2.1 Sportstimulering en Sociaal Domein	19
4.2.2 Sportverenigingen	20
4.2.3 Sportaccommodaties.....	21
4.2.4 Tarievenbeleid.....	22
4.2.5 Stichting Texelse Sportraad.....	22
4.2.6 Topsport	22
4.2.7 Stip op de horizon.....	23
4.3 Inzet financiële middelen.....	23

5. Actiepunten	24
Bijlage 1: Financiën.....	25
Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke sportaccommodaties	26
Bijlage 3: Gegevens over sportparticipatie op Texel	27

1. Inleiding

Waarom deze nota?

Texel is mede door de unieke en afwisselende (natuurlijke) kenmerken - zon, zee, strand, bossen en polders - een fantastisch eiland om op te sporten. Dit zie je aan de sportparticipatie op het eiland, de variatie in accommodaties en de hoeveelheid evenementen. Texel kent op dit moment circa 60 verenigingen die actief zijn op het eiland. Daarnaast heeft Texel ook een aantal Olympische sporters grootgebracht, zijnde Ingrid van Lubek (triatlon), Dorian van Rijselberghe (windsurfen), Arco de Graaf (Paralympics, atletiek) en Larissa Klaassen (Paralympics, baanwielrennen). Texel is een 'Sporteiland' en ideaal voor buitensporten.

Sport is belangrijk voor sociale cohesie, gezondheid, het persoonlijk welzijn, maar ook voor de lokale economie. Sport heeft direct raakvlakken met verschillende beleidsterreinen zoals: jeugd, gezondheidszorg, onderwijs, Sociaal Domein, toerisme en recreatie en evenementen.

Op het gebied van sport en bewegen heeft Texel twee ambities:

1. Texel in Beweging

De sportdeelname op Texel is relatief hoog: op dit moment voldoet 74% van 'sportend Texel' aan de landelijke beweegnorm voor sport en bewegen. Dit is een gezamenlijke opdracht van sportverenigingen, bedrijfsleven en gemeente om de sportdeelname hoog te houden.

Een duidelijke trend is dat er steeds meer aan individuele sport wordt gedaan en minder sport in verenigingsverband. Texel heeft veel kleine verenigingen. Omdat het ook steeds moeilijker wordt om voldoende bestuursleden en vrijwilligers te vinden, wordt het ook voor de vele kleinere verenigingen lastiger om de club staande te houden. Ook hierin ligt een gezamenlijke opdracht/inspanning om Texel goed in beweging te houden.

2. Texel op de kaart (als sporteiland)

Driekwart van de toeristen heeft bij het bezoek aan Texel tot doel "actief van de natuur te genieten".

Sporten is daar onderdeel van. De prachtige natuur van Texel nodigt daar ook voor uit. De rijke omgeving van Texel, met onder andere de vele wandel- en fietsroutes is onderdeel van een beweegvriendelijke omgeving. Daarom ziet Texel kansen om ook als sporteiland bekend te staan. Het neerzetten van Texel als sport- en beweegeiland is een gezamenlijke opgave voor sportorganisaties, bedrijfsleven en gemeente. Een opdracht die ertoe moet leiden dat "Sport" meegaat in het imago van Texel.

1.1 Uitgangspunten van de gemeente Texel

Uitgangspunt bij het bepalen van de gemeentelijke rol en bijdrage op het gebied van sport en bewegen zijn:

1. De gemeente draagt, samen met de Texelse sportverenigingen, de Stichting Texelse Sportraad en ondernemers bij aan de uitvoering van het Texelse sportbeleid.
2. De gemeente ondersteunt de sportverenigingen middels subsidies in financiële zin en door het beschikbaar stellen van kennis en expertise door onder andere de combinatiefunctionaris en buurtsportcoaches.

1.2 Indeling van de sportnota

In hoofdstuk 2 wordt de huidige situatie beschreven. In hoofdstuk 3 worden de trends en ontwikkelingen aangegeven waarna in hoofdstuk 4 de sport- en beweegambitie beschreven wordt. In hoofdstuk 5 staan de actiepunten aangegeven die in de komende beleidsperiode worden uitgevoerd.

1.3 Sport en bewegen in relatie tot andere beleidssectoren

1.3.1 Structuurvisie

De “Structuurvisie 2020, Ruimte voor ontwikkeling, samen zorgen voor de toekomst, (“Texel op Koers, september 2002”), vormt mede de basis van het gemeentelijk sportbeleid. In de structuurvisie Texel op koers is het volgende opgenomen:

“Toekomstbeeld:

Texel kan met ruim zestig actieve sportverenigingen, verspreid over alle zeven dorpen, met recht een sporteiland worden genoemd. Er zijn op het eiland goed geoutilleerde binnen- en buitensportaccommodaties en in elk dorp is in ieder geval een sporthal, sportzaal of gymnastiekzaal aanwezig. Het openluchtzwembad in Den Burg en het overdekte zwembad Calluna in De Koog zijn behouden gebleven en verkeren in goede staat. Texel heeft ook een bruisend sportverenigingsleven, waarin vele vrijwilligers, jong en oud, actief zijn. De Sportraad en Sportservice zetten zich onvermoeibaar in voor het stimuleren van de sportbeoefening op het eiland en hebben hun motto ‘een leven lang sporten’ waargemaakt: Texelaars sporten meer, en steeds vaker tot op latere leeftijd. Ook toeristen weten dat ze op Texel diverse sporten kunnen beoefenen. Ze maken graag en veel gebruik van de voorzieningen. De sportverenigingen spelen hier actief op in door hun product via de toeristische infokanalen te promoten. Op deze wijze draagt de Texelse sport bij aan de verdere versteviging van het imago van Texel als een aantrekkelijke vakantiebestemming.

Actieve gemeente:

Sport bevordert een gezonde leefstijl en is een doeltreffend middel om sociale contacten te leggen en ‘mee te doen’. Jong geleerd is oud gedaan. Het is belangrijk dat scholen, het jeugdwerk, de jeugdzorg en het Welzijnswerk samen met de sportverenigingen jongeren stimuleren om te sporten. Maar sportfaciliteiten moeten ook voor oudere leeftijdsgroepen makkelijk toegankelijk zijn, zeker nu steeds meer Texelaars tot op latere leeftijd blijven sporten. De gemeente ondersteunt initiatieven die zich richten op sportbeoefening door jongeren en ouderen. Vrijwilligers zijn de ruggengraat van het verenigingsleven. Het is dan ook belangrijk jongeren actief te stimuleren vrijwilligerswerk te doen. De huidige sportaccommodaties zullen goed worden onderhouden. Voor nieuwe accommodaties weegt de gemeente de daarvoor benodigde financiën af tegen de omvang en de continuïteit van de sportactiviteit(en). Texel promoten als sporteiland kan een belangrijke aanvulling zijn op het imago van het eiland als aantrekkelijke vakantiebestemming. De gemeente zal de sportverenigingen stimuleren om hun aanbod actief via de toeristische infokanalen bekend te maken”.

1.3.2 Kernwaarden en Texelprincipes

De Texelse kernwaarden Eilandgevoel, Natuur, Landschap, Rust, Ruimte, Nachtelijke duisternis en Cultuurhistorische identiteit bepalen waar Texel voor staat. Zij bepalen in grote mate de belevingswaarde voor de inwoners en de (sportieve) bezoekers. Beleid en ontwikkelingen op het gebied van sport worden mét en zonder aantasting van de Texelse kernwaarden beschouwd en vorm gegeven.

Het voorgaande geldt ook voor de Texelprincipes. Dit zijn beginselen die gebaseerd zijn op de Texelse kernwaarden: Vertrek vanuit natuur en schoonheid, Koppel schoonheid aan schoonheid, Ga voor echt Texels en Texels eigen, Beweeg mee met de seizoenen, Ruim op en revitaliseer, Koester eenheid en diversiteit, en Blijf juttten, pionieren en innoveren.

1.4 Sport en het sociaal domein

Sport wordt integraal benaderd met andere beleidsterreinen. Alhoewel het (vergelijkbaar met het gezondheidsbeleid) een op zichzelf staand beleidsterrein is, liggen er duidelijke verbindingen met het Wmo-beleid. Binnen de gemeente Texel komt dit terug in verschillende beleidsstukken: Maatschappelijk Beleidskader (Gemeente Texel, 2012), Gezondheidsbeleid (Gemeente Texel, 2013) en het 3D-Beleidsplan (Gemeente Texel, 2014). Hierin staan verschillende ambities beschreven van de gemeente Texel die verwant zijn aan de sporten en bewegen op Texel. Stichting Integratie Gehandicapten Texel (SIGT) behartigt de belangen van de minder validen op Texel.

1.4.1 Maatschappelijk Beleidskader

In het Maatschappelijk Beleidskader komen 3 verschillende thema's terug die raakvlak hebben met sport en bewegen op Texel. Meedoen aan de samenleving staat centraal.

Thema 1: Goed leven op Texel

Dit thema kent 3 opgaven:

- a) Een gezonde geest in een gezond lichaam (gezondheid en sport)
- b) Je verantwoordelijk voelen voor je eigen leefomgeving
- c) Iedereen heeft een plek in het dorp

Thema 2: De jeugd heeft de toekomst

Binnen dit thema geldt 1 maatschappelijke opgave die betrekking heeft op de sport: "Op de toekomst voorbereid (educatie, wonen, brede ontwikkeling)". Hierin komt de inzet van de combinatiefunctionaris en nu ook de buurtsportcoach in de relatie sport en onderwijs terug.

Thema 3: Drempels weg

In deze opgave wordt aandacht besteed aan mensen met lichamelijke en verstandelijke beperkingen. Belangrijk is dat ook deze doelgroep net zo goed mee kan doen aan de samenleving als mensen zonder lichamelijke of verstandelijke beperking.

"Drempels weg" geldt ook voor mensen die minder vermogend zijn en/of taalbarrières hebben waardoor meedoen in de samenleving wordt beperkt. Inkomens ondersteunende voorzieningen op het gebied van sport en bewegen om zelfredzaamheid te verhogen en isolement te voorkomen of beperken worden daarom beschikbaar gesteld.

1.4.2 Gezondheidsbeleid

Ook de relatie met het gezondheidsbeleid is van belang. Sport bevordert immers een gezonde leefstijl en is goed voor lichaam en geest. Sportstimulering heeft daarom ook samenhang met gezond gewicht/voorkomen overgewicht, sociaal welbevinden en psychische problematiek.

1.4.3 3D-Beleidsplan

Het 3D beleidsplan is opgesteld naar aanleiding van de decentralisaties in het Sociaal Domein. Hierin komt de relatie met jeugdbeleid, de Wmo/participatie/werk en inkomen terug. Twee onderwerpen die ook betrekking hebben tot sport komen nadrukkelijk terug:

- Eigen kracht:
Investeren in ondersteuning mantelzorg, combinatiefunctionarissen, sportcoaches, preventieve gezondheidsprogramma's, leefbaarheid, verenigingsleven, duurzaam ondernemerschap, burgerkracht, ontmoeting, wijkgericht samenwerken en vrijwilligerswerk. Hier ligt ook een belangrijke rol voor verenigingen.
- Samen opvoeden:
Goede basisvoorzieningen in de wijk zijn ook van belang bij het signaleren en aanpakken van opvoedkundige problemen.

1.4.4 Sport en toerisme

Toerisme is een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente Texel. Van de toeristische activiteiten op Texel is slechts 8% sport gerelateerd. De sportverenigingen, Texelse ondernemers en de gemeente geloven dat dit percentage door samenwerking en meer promotie omhoog kan.

Sport kan er mede voor zorgen dat het hele jaar rond toeristen het eiland weten te vinden. Dit kan zijn in de vorm van evenementen, trainingskampen, arrangementen of recreatief sporten. Texel is bij uitstek de perfecte plek om je buiten te begeven: onder andere met meer dan 140 km fietspad, een prachtige mountainbikeroute, een 18 holes golfbaan, een parachutistencentrum en openluchtzwembad in Den Burg.

1.4.5 Sport en gezondheid

Sport levert een positieve bijdrage aan de gezondheid. Vanwege het positieve effect van sporten en bewegen op de gezondheid van mensen, is het van het belang om meer mensen te stimuleren en te blijven stimuleren om te sporten en te bewegen.

Belangrijk hierbij is dat sport als preventief middel ingezet wordt. Hierbij is het van belang dat er een koppeling gemaakt wordt tussen het onderwijs, verenigingen, gezondheidsinstanties en recreatie. Sport draagt bij aan de integratie van mensen in de omgeving. Het geeft invulling aan vrijetijd. Sport is ontmoeten, delen van emoties en het verbindt mensen met gelijke interesses.

1.4.6 Sport en Onderwijs:

Sport en onderwijs zijn nauw met elkaar verbonden. In het onderwijs heeft sport motorische en pedagogische waarde. Scholen zijn verplicht om bewegingsonderwijs aan te bieden: lichamelijke oefening, gericht op de ontwikkeling van lichamelijke vaardigheden. De gemeente faciliteert door te zorgen voor voldoende gymvoorzieningen en gymuitrustingen. De gemeente subsidieert ook de tweede gymles in het basisonderwijs door aan de scholen subsidies beschikbaar te stellen voor de bekostiging van vakleerkrachten bewegingsonderwijs. Dit is lokaal onderwijsbeleid. Het bewegingsonderwijs levert een belangrijke bijdrage aan de motorische en identiteitsontwikkeling van scholieren en het zelfvertrouwen van kinderen. Het bewegingsonderwijs is tevens een voorbereiding op de kennismaking met sport. Het is van groot belang voor de ontwikkeling van een motivatie voor een langdurige sportbeoefening

De school is een plek waar sport wordt gestimuleerd. Scholen zetten -vanuit pedagogisch perspectief- in op het bijbrengen van een gezonde leefstijl bij kinderen en jongvolwassenen: zij worden gestimuleerd om 'een leven lang te sporten'. Het algemene beeld is dat er op dit punt meer "winst" valt te halen door intensievere samenwerking tussen sportverenigingen, scholen/het onderwijs, maatschappelijke voorzieningen voor jeugd en ouderen.

1.5 Belang van sport

In de sportnota staat het belang van sport op Texel aangegeven en op welke wijze de gemeente hier invulling aan gaat geven, rekening houdend met de maatschappelijke ontwikkelingen om ons heen. Het algemene kader voor de vraag waarom een sportnota voor de gemeente belangrijk is en waar pro actief en doelmatig op wordt ingezet is:

- Sport is goed voor de gezondheid en gaat bewegingsarmoede tegen,
- Sport en bewegen levert een bijdrage aan de economie van Texel,
- Sport en bewegen werkt positief door in arbeidsprestaties en verlaagt de kans op ziekteverzuim,
- Sport en bewegen draagt bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie van de samenleving,
- Sport en bewegen brengt integratieprocessen op gang en bevordert participatie van de bevolking in de verenigingen,
- Sport is een nuttige vorm van vrijetijdsbesteding die zowel actief als passief gedaan kan worden,
- Sport en bewegen levert een bijdrage aan de preventie van vandalisme en criminaliteit,
- Sport en bewegen voedt op, het brengt de beoefenaars normen en waarden, sociale vaardigheden en discipline bij,
- Sport en bewegen biedt de mogelijkheden tot zelfontplooiing en zelfontwikkeling.

Sport is vooral een gezonde vorm van vrijetijdsbesteding. Door sport ontmoeten mensen elkaar. Sport is belangrijk voor mens en maatschappij. Regelmatig sporten en bewegen vergroot het welzijn en de gezondheid van de sporter. Sport bevordert samenwerking, stelt normen en waarden en biedt mogelijkheden voor participatie en integratie. De gemeente Texel onderschrijft het belang van sport.

De gemeente Texel wil ook de komende jaren blijven werken aan een hoge sport- en beweegdeelname. Trends en ontwikkelingen vragen regelmatig om een actualisatie van onze sportvisie. Het gaat hierbij vooral om veranderingen in de sportvoorkeuren en demografische ontwikkelingen.

1.6 Blauwe Zone Texel voor een lang en gezond leven

Blauwe zones zijn plaatsen in de wereld waar mensen langer leven dan ergens anders op aarde. Mensen die in blauwe zones wonen, bereiken in goede gezondheid gemiddelde leeftijden van 90 tot 100 jaar. De blauwe zones zijn het Italiaanse eiland Sardinië, de Okinawa eilanden in Japan, Loma Linda vlak aan de kust in Californië, het schiereiland Nicoya in Costa Rica en Ikaria, een klein Grieks eiland. Op de Okinawa-eilanden passen 102-jarige vrouwen op hun achter-, achter-, achterkleinkind. En in Loma Linda is een 97-jarige man nog altijd actief als hartchirurg. De mensen op deze plaatsen blijven langer gezond en vitaal en worden ouder dan mensen op andere plaatsen. Deze mensen wonen allemaal op eilanden of aan de kust.

Waarom worden mensen in blauwe zones zoveel ouder dan de mensen in de rest van de wereld? Niet alleen worden ze ouder maar ze hebben ook nog eens minder kwalen. Wat is het geheim? Het gaat om gebieden met veel zonuren. Verder valt op dat de mensen gezonde voeding kiezen en ze eten verse groenten waarbij weinig bestrijdingsmiddelen worden gebruikt. Een ander kenmerk is dat er weinig industrie is. De mensen zijn veel in beweging en er is sprake van een hechte gemeenschap.

Ook gezond eten is van belang. Mensen in blauwe zones eten minder of geen vlees. Ze eten vooral vis, groente en noten. We hebben verse vis en verse groente staat aan de weg te koop. Ook hebben we over zonuren niet te klagen.

Op Texel zijn behoorlijk wat factoren die zorgen voor het lange, gelukkige, gezonde leven in de blauwe zones. Texel kent weinig industrie, gezonde voeding is er in overvloed. We hebben verse vis en er zijn genoeg boeren die hun groenten aan de weg verkopen dus met het eten moet het lukken. Verder moeten we stress zien te vermijden en ons niet te druk te maken. En op Texel zijn er altijd mensen te vinden die wat voor anderen willen doen. Ook kwamen we de afgelopen jaren ruim aan onze zonuren. Loma Linda heeft een 97 jarige hartchirurg, wij hebben professor Kees de Jager die met zijn 96 jaar nog lezingen over astronomie geeft en boeken schrijft.

De gemeente Texel wil er mede met de in deze nota genoemde uitgangspunten en acties er voor zorgen dat ons eiland ook tot Blauwe Zone gerekend kan worden. In de gezondheidsnota die later dit jaar wordt opgeleverd zal dit ook een belangrijke component zijn.

2. Huidige situatie

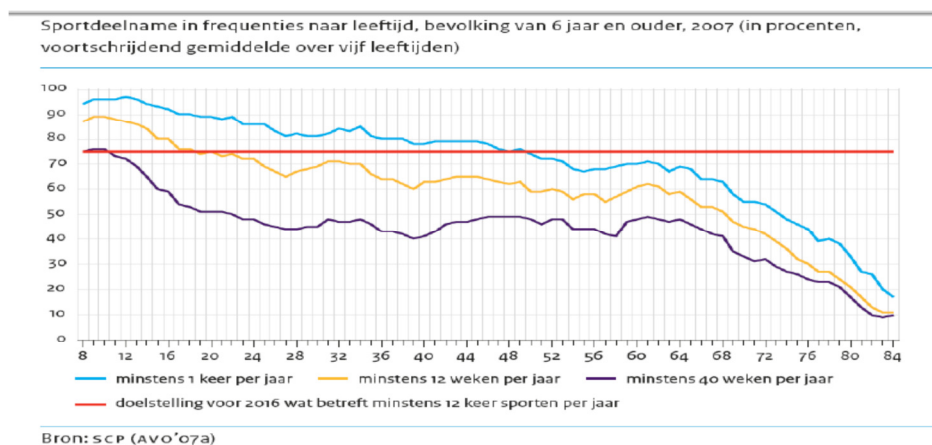
Er is onderscheid in passieve recreatie, sportieve recreatie, recreatiesport, wedstrijdsport en topsport. Daarnaast kan een ander onderscheid worden gemaakt in georganiseerde sport (dat betreft sportactiviteiten die plaatsvinden onder een vereniging/bond/overkoepeling van NOC-NSF) en ongeorganiseerde sport (sporters die buiten verenigingsverband - in groepen of individueel - sport bedrijven). Hier binnen vinden al jaren lang verschuivingen plaats (zie ook trends en ontwikkelingen). De ongeorganiseerde sport groeit, de georganiseerde sport krimpt. Demografische ontwikkelingen zijn actueel en brengen vanaf nu de sport in beweging. Er komen minder jongeren en meer ouderen.

De sport- en bewegingsmarkt wordt groter, gedifferentieerder en complexer. De grenzen tussen de aandachtsgebieden sport, recreatie en bewegingsactiviteiten vervagen. Door deze trend wordt de samenwerking tussen de georganiseerde sportverenigingen onderling en met bedrijven en de overheid steeds belangrijker. De samenleving stimuleert niet alleen steeds meer een gezonde leefstijl maar keurt tevens een ongezonde levensstijl af.

Er komen strengere eisen voor de georganiseerde sport, waardoor het lastiger wordt om (gekwalificeerde) vrijwilligers te vinden. De sport krijgt steeds meer te maken met wet- en regelgeving op allerlei terreinen en raakt steeds meer vervlochten met andere terreinen zoals welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, recreatie en ruimtelijke ordening. Hierdoor wordt het voor verenigingen steeds complexer - en mede daardoor ook lastiger - om alles in goede banen te regelen. Daarnaast is er meer behoefte om te sporten op wisselende tijdstippen; er wordt meer gesport wanneer het de sporter uitkomt.

2.1 Sportparticipatie op Texel

Drie van de vier mensen op Texel (74%¹) voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB). Dit is hoger dan in heel Noord-Holland Noord (69%) en landelijk (66%). Drie op de tien inwoners (32%) voldoet aan de Fitnorm², dit verschilt niet significant met Noord-Holland Noord maar is wel hoger dan het landelijk gemiddelde (24%). Het percentage inwoners dat voldoet aan tenminste één van beide normen is met 76% nauwelijks hoger dan het percentage inwoners dat voldoet aan de NNGB. Van de mensen die voldoen aan de Fitnorm voldoet 94% ook aan de NNGB.

Figuur 1: Sportparticipatie naar leeftijd

Van de sporters op Texel is 27% lid van een sportvereniging. Dit is lager dan in heel Noord-Holland Noord (33%). Het percentage daalt van 29% onder inwoners van 19-65 jaar naar 21% onder 65-plussers.

¹ GGD Hollands Noorden, Gezondheidsmonitor 2012

² Fitnorm: Minimaal drie keer per week 20 minuten of meer zwaar intensief

2.2 Verenigingen

Sportverenigingen hebben een maatschappelijke rol. Zij creëren mogelijkheden voor het bevorderen van een actieve en gezonde levensstijl en vrijetijdsbesteding voor jong en oud.

In 2015 is onderzoek gedaan naar de sportverenigingen op Texel. De onderzoeksvraag van dit onderzoek was of de verenigingen bestand zijn voor de toekomst (Boesenkool, 2015). Zoals eerder beschreven is slechts 27% van de Texelse bevolking lid van een sportvereniging dit is niet veel lager dan het landelijk gemiddelde. Deze 27% is onderverdeeld in circa 60 verenigingen. Deze zijn weer onderverdeeld in 36 verschillende sporten.

De verenigingen op Texel hebben in vergelijking met het landelijk gemiddelde een laag ledenaantal. Landelijk gezien hebben verenigingen gemiddeld 215 leden, op Texel is dat circa 63. Slechts 6 verenigingen hebben meer dan 200 leden (10%), 54 verenigingen hebben minder dan 50 leden (90%).

Er zijn op Texel 2 omni-verenigingen (sportorganisatie waarin meerdere verenigingen zijn ondergebracht). Het (zaal-)voetbal, de gymnsport, de ijssport en het biljarten zijn op basis van het aantal verenigingen op Texel ruim vertegenwoordigd.

Vanwege de demografische trends hebben verenigingen te maken met een terugloop van ledenaantallen. De mate waarin verschilt per vereniging. Verenigingen met groei zijn eerder uitzondering dan regel. Daarnaast krijgen verenigingen het steeds moeilijker om vrijwilligers te regelen voor bijvoorbeeld wedstrijden. Op dit moment bieden veel verenigingen hetzelfde aan. Er is weinig samenwerking tussen de verschillende verenigingen onderling en ook met maatschappelijke organisaties, bijvoorbeeld onderwijs. Naast dat er weinig samenwerking is, hebben veel verenigingen problemen om een bestuur te vormen en/of te behouden.

2.3 Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn voor verenigingen onmisbaar. Zij dragen een vereniging door bestuurs- en commissiefuncties te bekleden en ondersteunende activiteiten te verrichten. In het Texelse sport-verenigingsleven wordt het steeds lastiger om vrijwilligers te vinden. Dat is al langere tijd een feit. Dit speelt vooral bij kaderfuncties waarbij het verplicht is om over diploma's en/of licenties te beschikken (gediplomeerde trainers/docenten). Niet iedereen wil dit. Bovendien is de hoeveelheid wet- en regelgeving die verenigingen in acht moeten nemen in de afgelopen jaren toegenomen en complexer geworden. Dit verklaart mede waarom het lastig is om vrijwilligers te vinden. De gemeente ondersteunt verenigingen op allerlei manieren. Verenigingen zullen de krachten moeten bundelen om het tekort aan vrijwilligers het hoofd te bieden.

2.4 Gemeentelijke financiële bijdragen aan de sport

2.4.1 Wat doet de gemeente

Sportverenigingen dienen een maatschappelijk belang: zij maken sport voor de inwoners mogelijk. Als 'tegenprestatie' faciliteert de gemeente de sportverenigingen door onder andere subsidies beschikbaar te stellen. De verenigingen worden zodoende geholpen in hun exploitatie. De spelregels die hier voor gelden, liggen vast in een uitvoeringsregeling.

Er zijn twee vormen: jaarlijkse subsidies en sportinvesteringssubsidies.

1. Jaarlijkse subsidies:

In de programmabegroting 2017 is een bedrag van € 90.644 opgenomen voor jaarlijkse subsidies. Voor een jaarlijkse subsidie gelden geen bestedingsvoorwaarden. Verenigingen mogen deze subsidie opnemen voor hun jaarlijkse uitgaven. Hieronder vallen ook reserveringen voor toekomstige uitgaven.

De basis voor de hoogte van de subsidie is het ledenaantal van de vereniging.

2. Sportinvesteringssubsidies:

Er staat een bedrag van € 50.000 voor sportinvesteringssubsidies in de programmabegroting 2017. Deze middelen zijn bedoeld voor:

- a. Vernieuwende activiteiten die toegevoegde waarde hebben voor het sportaanbod binnen de gemeente. Hier zit een subjectief element in waarvoor bewust is gekozen. Op deze manier kan er

zo breed mogelijk naar sportactiviteiten gekeken worden. Het college van B&W oordeelt hierover. De activiteiten moeten in elk geval plaatsvinden binnen de gemeente, ten goede komen aan de inwoners, toegevoegde waarde hebben op het sportaanbod en passen in het gemeentelijk sportbeleid.

- b. Groot onderhoud van sportaccommodaties op het eiland Texel. Het gaat daarbij om gebouwaccommodaties die in eigendom zijn van de aanvrager.

3. Inventarissen bewegingsonderwijs

De gemeente stelt voor het (bewegings-)onderwijs basisinventarissen beschikbaar, regelt hiervoor het onderhoud en de vervangingen. De inventarissen staan in de binnensportaccommodaties van de sportvoorzieningen waar het onderwijs gebruik van maakt. Dat zijn de binnensportaccommodaties in Den Burg en de sportzalen van de dorpshuizen in de buitendorpen.

4. Combinatiefunctionarissen en Buurtsportcoaches :

- a. De gemeente neemt deel aan de regeling “Brede Impuls Combinatiefuncties”. Op basis van deze regeling ontvangt de gemeente financiële middelen van het Rijk onder de voorwaarde dat de gemeente ook middelen beschikbaar stelt (co-financiering). Er zijn 2 combinatiefunctionarissen: 1,2 fte op het gebied van sport/onderwijs (thans in dienst bij Sportservice Noord-Holland en 0,8 fte onderwijs/cultuur (in dienst bij Artex). Daarnaast zijn er (voor in totaal 0,8 fte) 2 buurtsportcoaches werkzaam en - voor een pilotperiode van 2 jaar - in dienst bij Young4Ever.

Een combinatiefunctie is:

Een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever, maar gelijkkelijk - of in ieder geval voor een substantieel deel - te werk gesteld wordt in of ten behoeve van twee werkvelden/sectoren. Eén combinatiefunctie bestaat daarom uit tenminste twee delen. De combinatiefunctionarissen die zijn aangesteld in het kader van de Impuls brede scholen, sport en cultuur zijn werkzaam in twee van de aangewezen sectoren (onderwijs, sport en cultuur).

Buurtsportcoaches zijn:

Combinatiefunctionarissen met als specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg en kinderopvang en onderwijs. Er is altijd sprake van een combinatie met sport en bewegen.

- b. De gemeente heeft een vrijwilligersverzekering afgesloten voor vrijwilligers die binnen de Texelse verenigingen actief zijn. De verzekering dekt het risico op ongevallen.
- c. Op grond van de “Regeling verkeersregelaars 2009” verleent de gemeente aanstellingsbesluiten voor verkeersregelaars die bij evenementen ondersteunende taken verrichten.
- d. De gemeente rekent geen legeskosten voor evenementenvergunningen die door verenigingen worden aangevraagd.

2.4.2 Sportvoorziening voor minder draagkrachtigen

De gemeente vindt dat minder draagkrachtige inwoners moeten kunnen sporten. Met name voor deze doelgroep kan sport om financiële redenen niet zomaar prioriteit krijgen. De gemeente vindt het belangrijk om deze doelgroep extra te ondersteunen. Daarvoor geldt het sociaal voorzieningskader minimabeleid 2015, waarin is aangegeven dat meedoen in de samenleving (participeren) belangrijk is. Minder draagkrachtige ouders (er geldt een inkomensgrens) kunnen voor hun kind(-eren) een ‘kindpakket’ aanvragen: financiële middelen om te kunnen sporten of een zwemarrangement in natura voor diploma A en/of B.

2.5 Lokale infrastructuur

2.5.1 Stichting Texelse sportraad

De gemeente werkt samen met de Stichting Texelse Sportraad (De Sportraad). De Sportraad is een zelfstandige stichting die de sport op Texel in de ruimste zin van het woord vertegenwoordigt. De samenwerking met de gemeente is geborgd in een convenant ("Convenant samenwerking gemeente Texel en Stichting Texelse Sportraad). De Sportraad heeft een adviesrol naar de gemeente, is een communicatieplatform tussen gemeente en sportverenigingen en zit aan tafel bij belangrijke overleggen op het gebied van sport. Verenigingen kunnen zich aansluiten bij de Sportraad als zij hun (gezamenlijke) belangen door de sportraad willen laten vertegenwoordigen. De Sportraad ontvangt jaarlijks van de gemeente een bijdrage van € 2.500.

2.5.2 Overige partijen lokale infrastructuur

Partijen waarmee de gemeente op het gebied van sport te maken heeft zijn onder andere:

- Stichting Texelse Sportraad
- Ondernemers (TOP)
- Onderwijs (BO en VO)
- Vakleerkrachten
- Voorschoolse voorzieningen
- Young4Ever (buurtsportcoach)
- De combinatiefunctionaris
- Sportverenigingen via de Stichting Texelse Sportraad
- Dorpscommissies en dorpshuizen
- Wmo-Raad
- Stichting Toeristisch Investeringsfonds Texel
- Texels Welzijn
- VVV

2.6 Sportaccommodaties

Algemeen

De gemeente stelt binnen- en buitensportaccommodaties beschikbaar. Omdat de gemeente sport voor haar inwoners belangrijk vindt, wordt slechts een beperkt deel van de kosten doorberekend aan de gebruikers. Dat maakt de sport laagdrempelig en daardoor voor zoveel mogelijk inwoners bereikbaar. Verder geldt:

- De gemeente streeft naar het in stand houden van - kwalitatief en functioneel - goede sportaccommodaties.
- De gemeente maakt voor het in stand houden van accommodaties de afweging tussen bezettingsgraad/toekomstperspectief (ontwikkeling gebruikersaantallen/ledenaantallen) en kosten.
- Leefbaarheid en vitaliteit zijn belangrijk.
- Nieuwe voorzieningen zijn welkom. Maar ook hiervoor geldt de afweging investerings- en exploitatiekosten en behoefte (landelijke trends en het lokale achterland).

In de afwegingen voor de realisatie, uitbreiding en afschaling van sportaccommodaties, worden de landelijke accommodatienormen gebruikt van NOC-NSF, ISA-Sport en de sportbonden.

Leegstand en onderbezetting

Opvallend binnen het Texelse sportaccommodatieareaal is de relatief grote leegstand. Die is duidelijk zichtbaar binnen het bestand aan voetbalverenigingen en gymverenigingen. Vanwege de demografische verwachtingen keert dit beeld bij ongewijzigd beleid (het in stand houden van de huidige voorzieningen in kwantitatieve zin) niet.

Voetbal:

Op Texel zijn 5 voetbalverenigingen actief. Twee zijn onderdeel van een meer-sportenvereniging (ZDH Den Hoorn en SVC De Cocksdorp). De overige 3 (Texel'94 in Den Burg, SV De Koog en SV Oosterend) zijn zelfstandige verenigingen.

Texel'94, SV Oosterend en SVC maken gebruik van sportvelden die eigendom zijn van de gemeente. De sportvelden van SV De Koog en ZDH liggen op terrein van Staatsbosbeheer. De gemeente pacht de gronden en verzorgt het onderhoud.

Uit informatie van de KNVB (d.d. augustus 2016) blijkt dat op basis van de KNVB-normen in relatie tot de ledenaantallen er overcapaciteit van de velden is. Opvallend is dat de herkomst van verenigingsleden zeer divers is: men is niet per definitie gebonden aan de voetbalvereniging in het eigen dorp; men is ook bereid om lid te worden van een vereniging in een ander dorp.

Gymverenigingen:

Er zijn 5 gymverenigingen actief op Texel. In: Den Burg, Oudeschild, Oosterend, De Cocksdorp en Den Hoorn. De gymvereniging in Den Burg en Oudeschild zijn aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Gymunie (KNGU) met 213, respectievelijk 116 leden. De anderen niet.

Het gemiddeld aantal leden per gymvereniging in Nederland dat aangesloten is bij de KNGU bedraagt 232. Beide verenigingen zitten met hun ledenaantallen onder het landelijk gemiddelde. De verwachting is dat de ledenaantallen verder dalen. Dat maakt dat de exploitatielasten van de gymvoorzieningen per verenigingslid zullen stijgen.

De gemeente wil verenigingen stimuleren om intensiever te gaan samenwerken dan wel fuseren. Grotere/robuustere verenigingen hebben immers meer (bestuurlijke) slagkracht en financieel draagvermogen.

Tarievenbeleid accommodaties

De sportaccommodaties dienen maatschappelijke belangen en hebben maatschappelijk nut. Met sportaccommodaties gaan kapitaalintensieve investeringen gepaard. Gebruikers huren de sportaccommodaties. De gemeente hanteert een tarievenbeleid dat gebaseerd is op kostendekkingspercentages: de gemeente draagt 70 procent van de exploitatielasten en 30 procent wordt in de vorm van uurtarieven en jaarbedragen doorbelast aan de gebruikers/huurders. Voor het kunstgrasveld in sportpark Den Burg-Zuid wordt hiervan afgeweken. Hiervoor geldt een verhouding van 85 procent, respectievelijk 15 procent. Om jaarlijkse tariefschommelingen te voorkomen, worden de verhuur-/uurtarieven jaarlijks op basis van het Consumentenprijsindexcijfer aangepast. Er worden 3 uurtarieven gehanteerd:

1. Langgebruik (afname voor minimaal 40 weken).
2. Kortgebruik (incidenteel).
3. Commercieel tarief (activiteiten met een beoogd winstoogmerk).

Niet gemeentelijke sportaccommodaties

Er zijn sportverenigingen die een eigen accommodatie hebben: een sporttechnische voorziening en/of een clubgebouw. Verenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor vervanging en onderhoud. Hier gaan grotere bedragen mee gepaard. De gemeente komt sportverenigingen hierin tegemoet door deze financieel te ondersteunen. Daarvoor hanteert de gemeente een sportinvesteringsfonds.

2.7 Texel Sporteiland

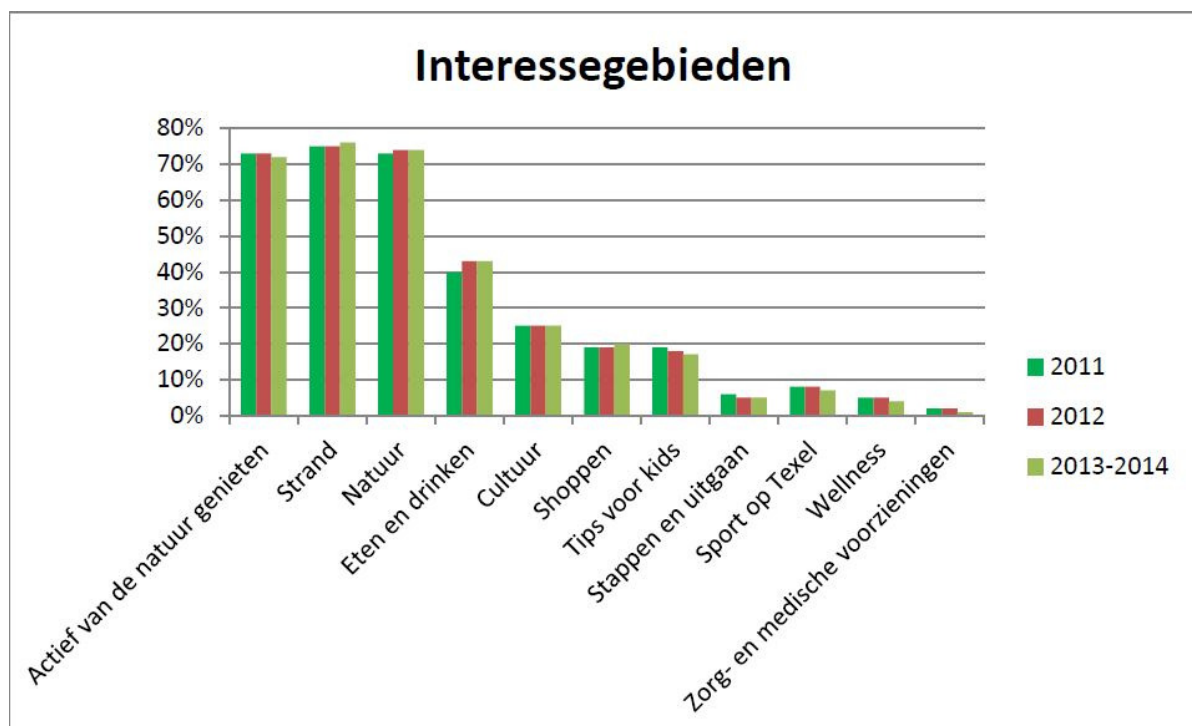
Texel is een vakantie-eiland bij uitstek. Al decennia lang ontleent Texel hieraan een uitstekend imago. Het eiland zélf is een toeristische troef en dat is van groot belang voor de eiland economie. De natuurlijke waarden - de duinen, de zee, het strand, het bos en de weidse natuur- zorgen mede voor dat succes. Dat maakt van Texel ook een fantastische omgeving voor buitensport. Watersporten, fietsen, mountainbiken, hardlopen, golfen en zelfs parachutespringen zijn sporten die naar hartenlust kunnen worden beoefend. Dat is interessant voor (sport-)toeristen, maar ook voor 'overkantse' sportverenigingen en -clubs. Daarom gaan gemeente,

sportverenigingen en bedrijfsleven het eiland Texel meer uitdragen als sporteiland: eiland voor de sportieve toerist!

Jaarlijks bezoeken ruim 1,8 miljoen mensen het eiland Texel. De meeste bezoeken vinden plaats in de maanden juli en augustus, met als laagste de winter maanden januari, februari, november en december. De grootste groep Texelbezoekers is tussen de 45-54 jaar oud. Het percentage in de leeftijd 65 jaar en ouder steeg van 7% naar 10%. Daar tegenover staat dat de groep bezoekers tot 24 jaar wat kleiner werd van 26% naar 24%. De grootste groep Texelbezoekers in gehuwd/samenwonend met inwonende kinderen. Gevolgd door de groep gehuwd/samenwonend zonder kinderen.

In figuur 2 is te zien wat de interessegebieden zijn van het toerisme op Texel. Hierin zie je vooral terug dat de Texelbezoekers vooral geïnteresseerd zijn in: Strand, natuur en Actief van de natuur genieten. Opvallend is dat het percentage sport op Texel laag is ten opzichte van de andere gebieden. Echter worden de Evenementen (meedoen Ronde om Texel, 60 van Texel) wel aangegeven als reden om naar Texel te gaan. Op Texel wordt wel veel recreatief gesport zoals fietsen en wandelen.

Figuur 2

3. Trends en ontwikkelingen

3.1 Rol gemeente

De gemeente Texel heeft er voor gekozen om te veranderen van ‘verzorgende’ gemeente naar regiegemeente. Dit houdt onder andere in: loslaten, stimuleren, overlaten áán en vertrouwen óp de kracht van instellingen en burgers om zelf problemen op te lossen. Daar waar mogelijk zal de gemeente ondersteunen en faciliteren. Sportverenigingen moeten hier rekening mee gaan houden, omdat de gemeente in deze rol een groter beroep op de verenigingen doet dan dat zij zelf oplossingen voor partijen regelt.

3.2 Demografische ontwikkelingen

Het inwonersaantal per 1 januari 2016 van de gemeente Texel bedroeg 13.570³. De prognose geeft inzicht in de demografische ontwikkelingen tot 2036. Te zien is dat de bevolkingssamenstelling verandert in de loop van de tijd: er komen meer ouderen bij en het aantal jongeren in de gemeente neemt af.

Uit de cijfers blijkt verder dat het aantal inwoners in de periode 2016-2036 structureel gaat dalen. Dit geldt voor alle dorpen op Texel. Na 2022 neemt de daling iets sterker toe. Op onderdelen wijken de cijfers per dorp iets af.

Leeftijd	2016	2026	2036	Vershil
0-19	2.795	2.213	1.900	- 32%
20-64	7.685	6.628	5.085	- 34%
65+	3.090	3.953	4.243	+ 37%
Totaal	13.570	12.794	11.228	- 17%

In de ontwikkeling per gebied valt op dat alleen in Den Burg de afgelopen jaren sprake is geweest van enige bevolkingsgroei. Alle andere kernen laten in die periode een daling van het aantal inwoners zien. Texel krijgt vooral na 2018 te maken met een bevolkingsafname.

3.3 Betrokkenheid bedrijfsleven

Sport en bedrijfsleven zijn van oudsher nauw aan elkaar verbonden: sportverenigingen dragen in veel gevallen het lokale bedrijfsleven uit en ontvangen daarvoor sponsor- en reclamegelden.

Er zijn lokale voorbeelden waar het bedrijfsleven ook betrokken wordt in nieuwe ontwikkelingen en evenementen. De ‘Ronde van Texel’ en de ‘Texelse Halve Marathon’ zijn hier voorbeelden van.

Het sportaanbod op Texel is in de afgelopen jaren duidelijk toegenomen: aanbod in vooral ongeorganiseerd verband. Bootcampactiviteiten, hardloop- en mountainbike-clinics zijn hier voorbeelden van. Aanbod dat ook door commerciële aanbieders wordt verzorgd.

Er liggen kansen om de samenwerking tussen sportverenigingen en bedrijfsleven te intensiveren. Te denken valt aan ‘sportarrangementen’ voor toeristen en “arrangementen” voor topsport(-ers) die Texel willen bezoeken. Ondernemers en verenigingen kunnen hier baat bij hebben. Het beroep op het bedrijfsleven zal naar verwachting daarom groter worden.

3.4 Individualisering van de sport

Mannelijke sporters en jongere sporters zijn vaker actief in de sportvereniging dan vrouwen en oudere sporters. Alleen sporten wordt vanaf 20 jaar populair en blijft dat op oudere leeftijd. Trend is dat er een toename is van het individueel sporten en minder in verenigingsverband.

Daarnaast blijkt uit onderzoek dat er steeds minder tijd wordt besteed aan sport. Achtergronden van het niet sporten laten zien dat het tijdsaspect een rol speelt. ‘Te druk’ is de meest genoemde reden om niet te

---

³ Pronexus, Bevolkingsprognose gemeente Texel 2016 t/m 2036, april 2016

sporten. Nader onderzoek laat echter zien dat de groep sporters niet over meer vrije tijd beschikt dan de groep niet sporters. Wel is tijdgebrek negatief van invloed op de frequentie en duur van de sportbeoefening (Tiessen-Raaphorst, 2015).

3.5 Verenigingen

De hoeveelheid leden van verenigingen in Nederland is de afgelopen jaren redelijk stabiel. Wel is er een daling te zien in de hoeveelheid sportverenigingen.

De verenigingen op Texel hebben in vergelijking met het landelijk gemiddelde een erg laag ledenaantal. Landelijk gezien hebben verenigingen gemiddeld 215 leden, op Texel is dat circa 63. Mede door de demografische trends is de verwachting dat de Texelse verenigingen te maken hebben met terugloop van ledenaantallen. Deze terugloop heeft ook invloed op de hoeveelheid vrijwilligers dat zich voor de vereniging in wil zetten.

Door de toenemende eisen vanuit de bonden en gemeente, wordt er van sportverenigingen verwacht dat zij zich professioneler opstellen en samenwerkingsverbanden aangaan met de maatschappelijke instellingen. Voorbeelden daarvan zijn samenwerkingsverbanden met scholen om voor- en naschoolse sportactiviteiten aan te bieden aan de kinderen van de omliggende scholen (Radstake & Veld, 2014).

3.6 Open Club

Sinds 2015 is er een opkomst te zien van de Open Club. De open club staat bekend om de open gedachten die de vereniging heeft, dit zowel naar buiten in de vorm van samenwerkingen met partijen als naar binnen gericht om de leden vraaggericht van dienst te zijn. Hierbij staat een proactieve instelling voorop (ter Haar & Scholten, 2015).

Een open club is veelal een samenwerking tussen meerdere verenigingen en kenmerkt zich door een open houding en betrokkenen bij de club. Een dergelijke club is een ontmoetingsplek waarbij zij eigen leden, andere regelmatige bezoekers van de club en de buurtbewoners uitnodigt om te sporten en om bij de vereniging betrokken te raken en te blijven. Een open club is ondernemend en richt zich op een langetermijnvisie en staat daarom nooit stil. Zij denkt vraag- en buurtgericht en gaat steeds opnieuw na wat de behoeften zijn en speelt daarop in. De club gaat (mogelijk in samenwerking met andere sportclubs en partijen uit andere sectoren) gericht aan de slag om activiteiten aan te bieden, die haar hoofdactiviteit versterken. Ook voert de club actief en continu beleid op de ontwikkeling, kwaliteit en opleiding van sporttechnisch, arbitrerend en bestuurlijk kader. En streeft zij naar een betere bezettingsgraad van de accommodatie. Dit alles leidt tot ledenbinding, -behoud en/of -groei, meer 'reuring' op de club en continuïteit van het bestaansrecht. (bron: NOC-NSF)

3.7 Overgewicht

Nederlanders gaan steeds minder bewegen en worden steeds zwaarder. De Nederlander wordt gemiddeld 600 gram per jaar zwaarder. Omgerekend is dat ongeveer 1,5 gram per dag. Dat is niet veel, maar het betekent wel dat veel mensen te veel energie binnenkrijgen in verhouding tot hoeveel ze verbruiken. Het overschot aan energie-inname wordt niet veroorzaakt doordat mensen minder sporten dan vroeger, maar vooral doordat mensen in hun dagelijkse bezigheden minder zijn gaan bewegen. Op Texel is geen specifiek onderzoek gedaan naar de toename van overgewicht maar de verwachting is dat Texel de landelijke trend in deze volgt (Boonstra & Hermens, 2011). De cijfers over overgewicht in de gemeente Texel, als onderdeel van de Kop van Noord Holland, liggen rond het landelijk gemiddelde. (GGD Hollands Noorden, Gezondheidsmonitor 2012).

3.8 Sporten en onderwijs

Onderwijs en sport zijn nauw aan elkaar verbonden. Scholen moeten vanuit hun wettelijk curriculum (motorische en pedagogische ontwikkeling) bewegingsonderwijs aanbieden, dit wordt verzorgd door de vakleerkrachten lichamelijke oefening. Sportverenigingen bieden met sport een nuttige en gezonde invulling van vrijetijd. Sportverenigingen en scholen kunnen elkaar versterken.

De gemeente ontwikkelt samen met de schoolbesturen en scholen het Onderwijs Centrum Texel. Uit de bijeenkomsten kwam duidelijk naar voren dat de sportverenigingen en de scholen kansen zien om intensiever

met elkaar samen te werken. De gedachte is dat sportverenigingen de scholen (op basis van vraag uit de scholen en aanbod van verenigingen) kunnen versteken in het bewegingsonderwijs. Zodoende komen leerlingen/kinderen ook in aanraking met sportverenigingen. Hier kan spinn-off uit ontstaan doordat kinderen blijvend lid worden van een vereniging.

Interessante programma's die zijn genoemd zijn dag-arrangementen: kinderen gaan aansluitend na school sporten en maken gebruik van na-schoolse programma's.

4. Sport- en beweegambitie Texel

De gemeente vindt sport belangrijk. ‘Sport en bewegen’ is van groot belang voor het welzijn van de inwoners en het verleidt toeristen om naar Texel te komen. De gemeenschappelijke gedachte is: Texel is dé plek om te sporten; zoveel mogelijk inwoners en toeristen sporten en bewegen, ieder vanuit zijn of haar eigen interesse en op eigen niveau.

Maatschappelijke betekenis van sport

Sport kan bijdragen aan de opvoeding en socialisatie van kinderen. De gedachte is dat kinderen via de sport leren samenwerken, leren omgaan met winst en verlies en dat ze bepaalde normen en waarden aanleren. Daarnaast hebben sport en bewegen een positief effect op de gezondheid. Mensen die voldoen aan de beweegnorm hebben minder kans op overgewicht en hart- en vaatzieken. Het stimuleren van mensen om met de fiets in plaats van de auto te gaan kan hier al aan bijdragen.

Naast de fysieke, mentale, sociale en pedagogische waarde van sport, heeft sport ook duidelijk economische waarde. Sportevenementen brengen mensen samen die geld besteden en op Texel vaak meerdere dagen verblijven. Voorbeelden van evenementen die bijdragen aan de Texelse economie zijn onder andere de catamaranrace Ronde van Texel en de Halve Marathon van Texel.

Een veel gehoord geluid is dat er meer financiële spinn-off op Texel uit ‘sporttoerisme’ is te genereren. Goed voor iedereen. Meer samenwerking tussen bijv. bedrijfsleven en verenigingsleven in de vorm van sportarrangementen, die (groepen) sporters naar Texel verleiden om in de prachtige natuur van Texel te gaan sporten.

Elke sporter heeft andere motieven om te gaan sporten. Naast dat sport bijdraagt aan de gezondheid en plezier van de mensen zorgt het ook voor karaktervorming: fysieke en mentale weerbaarheid. Er wordt voornamelijk aan karaktervorming gewerkt wanneer het over sporten gaat die niet individueel worden beoefend. Naast een karaktervormende werking wordt er aan sporten ook een bindende en normerende invloed toegekend. Daarnaast is het een goede plek om sociale contacten te ontwikkelen en te onderhouden en het helpt mensen mogelijk uit een sociaal isolement.

Kortom: Sport op Texel is goed voor de gezondheid, fysieke en mentale fitheid, sociale contacten, persoonlijke ontplooiing en versterking van de lokale economie.

Algemene visie

Sport is vooral een leuke en gezonde vorm van vrijtijdsbesteding en draagt bij aan de vitaliteit van mens en maatschappij. Door sport ontmoeten mensen elkaar. Regelmatig sporten en bewegen vergroot het welzijn en de gezondheid van de sporter. Sport bevordert samenwerking, stelt normen en waarden, heeft pedagogische waarde en biedt mogelijkheden voor participatie en integratie.

4.1 Texel op de kaart als sporteiland.

Texel is trots op haar eiland! Een eiland dat beschikt over bijzondere karakteristieken op het gebied rust, ruimte en natuur. De Texelse kernwaarden en Texelprincipes geven hier duiding aan. Daarom staat Texel bekend als zeer gewaardeerd en vriendelijk vakantie-eiland. Het bijzondere karakter is ook internationaal gewaardeerd: zo is Texel terecht gekomen in de top 10 van de lijst met meest gewaardeerde vakantiebestemmingen van Lonely Planet. Dit succes versterkt het uitstekende imago dat vakantie-eiland Texel al heeft. Via dit imago wil de gemeente ook bekend staan als Sporteiland voor buitensporten: buitensporten die uitstekend passen in een omgeving van zon, zee, strand, bos en polders. Te denken aan: hardlopen, mountainbiken, golfen, parachutespringen, zeilen, fietsen, etc. Dit heeft economische spinn-off dat ten goede komt aan de lokale economie. Bekende Texelse sportevenementen - zoals de grootste catamaranrace ter wereld “Ronde om Texel” en de Texelse Halve Marathon - dragen hieraan bij.

In de komende beleidsperiode

- Wordt samen met het maatschappelijk middenveld bepaald welke maatregelen nodig zijn om Texel op de kaart te zetten als sporteiland.
- Raakt Texel ook als sporteiland bij uitstek bekend bij de Nederlandse sporter.
- Texel sporteiland lift mee in het Texelse vakantie-imago.
- Is er intensieve samenwerking tussen sportverenigingen en het bedrijfsleven en logiesverstrekkers.

4.2 Texel in beweging.

Hiervoor geldt ook een maatschappelijk context. De samenleving verandert snel. Er is sprake van vergrijzing, ontgroening en op termijn daalt de bevolking. De bemoeienis van de overheid neemt af en inwoners en maatschappelijke organisaties nemen meer eigen verantwoordelijkheid. De samenleving wordt dynamischer, werk en vrijetijd raken meer in elkaar verweven: inspanning en ontspanning komen dichterbij elkaar.

Een actieve en gezonde leefstijl staan voorop; een gezonde geest in een gezond lichaam. Sport is voor alle lagen uit de samenleving en geeft zinvolle vrijetijdsbesteding. Sport biedt mogelijkheden voor talentontwikkeling en levert een bijdrage aan de economie. Maar vooral: sport is leuk en houdt de samenleving vitaal. Hierbij horen mogelijkheden om te kunnen sporten. Daar dragen de gemeente, de inwoners en maatschappelijke organisaties aan bij.

4.2.1 Sportstimulering en Sociaal Domein

Bewegen en sporten dragen bij aan gezondheid en gezonde mensen participeren vaker en langer, gezonde kinderen gaan vaker naar school en hebben betere schoolresultaten en gezonde ouderen zijn vaker actief in de maatschappij. Op die manier heeft het stimuleren van sport diverse positieve effecten in het brede sociale domein.

Gezonde leefstijl

Sport en bewegen is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen met een beperking, ouderen, jongeren met gedragsproblemen, mensen in een sociaal isolement, mensen met overgewicht en chronische ziektes. Meer sporten en bewegen leveren juist bij deze groepen een positieve bijdrage aan de gezondheidstoestand, weerbaarheid en participatie. Blijven investeren in gezondheid middels sport en bewegen is van essentieel belang. Juist voor deze groepen voor wie sporten minder vanzelfsprekend is.

Jongeren (0 tot 19 jaar), ouderen (65+) en minder validen zijn speerpunten van beleid. Onder het motto “de jeugd heeft de toekomst”, “steeds meer ouderen en langer oud” en “minder validen doen gewoon mee”, zetten gemeente, verenigingen en bedrijfsleven vraag en aanbod gericht in op de behoeften.

De combinatiefunctionaris en de buurtsportcoach zijn een belangrijke spil in het stimuleren van de inwoners om aan sport te doen. Sport staat in een breed perspectief. Sport is niet alleen sport beoefenen, het ook actief bezig zijn met een gezonde levensstijl, gebruik maken van nieuwe ict-technologie en iedereen doet mee! De ongeorganiseerde sport neemt toe en de georganiseerde sport (verenigingssport) neemt af. De gemeente gaat bij het uitrollen van initiatieven samen met maatschappelijke partners rekening houden met deze ontwikkeling.

Voor de sport- en beweegdeelname van alle groepen en specifiek van ouderen is het vooral belangrijk dat de omgeving uitnodigt tot bewegen (veilig, schoon, etc.). Sport- en beweegaanbod in de buurt moet goed aansluiten op de wensen en behoeften van ouderen. Ouderen hebben behoefte aan aangepast sporten, vooral als zij te maken krijgen met afnemende gezondheid. Een beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt om te gaan sporten is daarbij belangrijk. Deze lijn sluit naadloos aan op het sociaal domein-beleid.

Sportparticipatie jongeren

Het principe “de jeugd heeft de toekomst” is van alle tijden. Sport is een belangrijk onderdeel van een gezonde levensstijl. Maar een gezonde levensstijl is niet alleen gebaseerd op sport. Vanuit pedagogisch perspectief is het belangrijk dat de jeugd wordt gestimuleerd om een gezonde levensstijl aan te nemen door actief te sporten en bewust gezonde keuzes te maken. Primair ligt de verantwoordelijkheid hiervoor in het

gezin. De gemeente faciliteert hierin, het onderwijs en maatschappelijke organisaties vervullen hierin hun maatschappelijke rol.

Sportparticipatie ouderen

Door de demografische ontwikkelingen zal de groep 65+ een grotere rol gaan spelen binnen de samenleving op Texel. Hierdoor is het noodzakelijk deze doelgroep te stimuleren om te blijven bewegen en worden en staat gesteld om zo lang mogelijk zelfstandig te leven (WMO). Blijven sporten en bewegen zijn hierbij daarom onmisbaar om (verergering van) bepaalde ziekten en aandoeningen zoveel mogelijk tegen te gaan. Sport- en beweegdeelname heeft ook een gunstig effect op de sociale participatie van ouderen en draagt bij aan het voorkomen van depressie en sociaal isolement.

In de komende beleidsperiode

- Wordt gestreefd om de huidige sportparticipatiegraad (74%) in stand te houden.
- Spelen de combinatiefunctaris en de buurtsportcoach zoveel als mogelijk in op de behoeften van de doelgroepen. (Vernieuwende) activiteiten worden hier op afgestemd.
- Worden door de combinatiefunctaris en buurtsportcoach integrale activiteiten en (naschoolse) programma's opgezet en uitgevoerd.
- Wordt onderzocht welke specifieke behoeftes er onder ongeorganiseerde sporters leven.
- Wordt bij nieuwe initiatieven uit de buurt onderzocht op welke wijze de buitenruimte hiervoor kan worden benut.
- Wordt onderzocht op welke wijze communicatietechnologie kan worden ingezet voor stimulering van sport voor alle doelgroepen.

4.2.2 Sportverenigingen

In 4,8 miljoen mensen zijn lid van een vereniging. Met zoveel sportverenigingen en mensen die daar lid van zijn, kan de sportvereniging van groot belang zijn voor de leefbaarheid in een krimpregio zoals gemeente Texel (Kenniscentrum Sport, 2015). Om de verenigingen in stand te houden is een goede samenwerking tussen verenigingen onderling en andere sportaanbieders noodzakelijk. Belangrijk is dat er in de dorpen verschillende sporten beoefend kunnen worden.

De demografische ontwikkelingen zorgen ervoor dat de samenstelling van de verenigingsleden verandert en dat accommodaties onderbezet raken. Daardoor wordt onderlinge samenwerking steeds belangrijker.

Om de vitaliteit binnen de dorpen in stand te houden, is een gevarieerd sport aanbod een must. *“Doel voor de komende jaren is om in de verschillende dorpen een vereniging te hebben waar meerdere sporten onder gehuisvest zijn, bij deze verenigingen is het noodzaak dat de Open club gedachten centraal staat”*. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Zwaluwen Den Hoorn of Sportvereniging Cocksdorp. Door in de verschillende dorpen 1 vereniging te hebben waaronder meerdere sporten gehuisvest zijn, blijft het totale sportaanbod en de leefbaarheid in de dorpen hoog.

Hierbij zal een vereniging niet meer zozeer aanbod gericht te werk gaan maar meer vraag gestuurd. Dit zorgt ervoor dat jongeren meer kunnen meedenken en er precies op maat sport wordt afgeleverd (ter Haar & Scholten, 2015).

Met het oog op het scholencomplex in Den Burg en de groeiende maatschappelijke betrokkenheid van de verenigingen, is het belangrijk om door samenwerking voor- en naschoolse activiteiten op te zetten. Hierdoor kunnen kinderen meer sporten zonder dat ze er meer voor moeten reizen. Hierbij is Sportpark Zuid een belangrijk middel. *“Doel is voor- en/of naschoolse sportactiviteiten op te zetten in en rondom Sportpark Zuid, waarbij verschillende groepen(jong en oud, valide en mindervalide, autochtoon en allochtoon) samen sport kunnen beoefenen”*.

4.2.3 Sportaccommodaties

De gemeente vindt sport belangrijk. Op sport te kunnen beoefenen, stelt de gemeente als randvoorwaarde sportaccommodaties beschikbaar en houdt deze in stand (zie overzicht bijlage 2). Het gaat om binnen- en buitensportaccommodaties voor sportverenigingen en het onderwijs.

In Den Burg ligt openluchtzwembad Molenkoog. Het zwembad is van groot belang en heeft daarom een belangrijke functie. Waddeneiland Texel ligt in een waterrijke omgeving. Alle inwoners moeten daarom kunnen leren zwemmen. Daarnaast is het zwembad ook toegankelijk voor verenigingen en toeristen. Dit is de maatschappelijk waarde van het zwembad waar de gemeente veel belang aan hecht.

Er zijn voldoende en kwalitatief goede sportaccommodaties beschikbaar. Dit is belangrijk voor veiligheid en uitstraling. De gemeente heeft ook een duurzaamheidsambitie. In nieuwe accommodatieontwikkelingen worden daarom zoveel als mogelijk duurzame maatregelen meegenomen. De gemeente sluit haar ogen niet voor nieuwe soorten sportaccommodaties. Maar niet tegen elke prijs. Afwegingen die hierin een rol spelen zijn:

- Aantal leden van de vereniging in verhouding tot de landelijke omvang van de sport.
- Mogelijkheden van bestaande voorzieningen.
- De landelijke trend in de betreffende sport.
- De financiën.

De gemeente is eigenaar van de binnensportaccommodaties en exploiteert ze in eigen beheer. Het op afstand zetten van het beheer (stichting) of op een andere wijze in eigen beheer inrichten (gemeentelijk sportbedrijf), kan efficiënter zijn.

In de komende beleidsperiode

- Blijven we binnen en buitensportaccommodaties in stand gehouden op kwalitatief goed niveau;
- Wordt onderzocht op welke wijze het accommodatiebeheer op de meest gewenste wijze voor de toekomst kan worden georganiseerd.

Binnensport

In Den Burg staan sporthal Ons Genoegen (inclusief Spiegelzaal), Burgemeester De Koninghal en de Beatrixzaal. Alle zalen zijn kwalitatief en functioneel verouderd. De gemeente ontwikkelt plannen voor een nieuwe binnensportaccommodatie waarvan de functie niet verandert. Het stelt sportverenigingen in staat om te sporten en het onderwijs in staat om bewegingsonderwijs te verzorgen.

Een sportaccommodatie dient primair gebruikt te worden voor sportactiviteiten. Om efficiënt om te gaan met de accommodaties kan aan uren die vrij zijn een andere invulling worden gegeven. Deze uren kunnen benut worden voor nevenactiviteiten zoals beurzen, markten, tentoonstellingen en muziekkuitvoeringen. Met name in de weekenden en tijdens de zomermaanden is de mogelijkheid aanwezig om de accommodaties te verhuren voor nevenactiviteiten. Bij het invullen van uren voor nevenactiviteiten wordt een aantal voorwaarden gesteld:

- De activiteit kan op dit moment niet in een andere accommodatie op Texel worden georganiseerd;
- Het sportgebruik mag niet significant beperkt worden;
- Verhuur uren tegen commercieel tarief;
- Organisatie dient een evenementenvergunning aan te vragen.

Het aanbieden van nevenactiviteiten is een bijkomende functie, die aan de binnensportaccommodaties een toegevoegde waarde geeft.

Buitensport

Belangrijk aandachtspunt bij de buitensportaccommodaties is de huidige overcapaciteit. Op basis van de demografische vooruitzichten, zal de overcapaciteit toenemen. Dit speelt vooral bij de voetbalverenigingen in de buitendorpen (SV de Koog, ZDH Den Hoorn en SV Oosterend). Elke voetbalvereniging beschikt over minimaal

1 trainingsveld en 1 speelveld. In sportpark Den Burg-Zuid ligt ook een kunstgrasveld, een atletiekbaan en een wielerved.

Op dit moment zijn de sportvelden in de buitendorpen onderbezet. Bij een tweetal verenigingen ligt de bezettingsgraad zelf onder de KNVB-norm. Op dit moment is er op Texel voor voetbal volgens de KNVB normen de volgende hoeveelheid velden nodig per vereniging:

Capaciteiten voetbalvelden per februari 2017		Aantal beschikbare velden			Huidige behoefte	
		Wedstrijden	Trainen	Totaal	Wedstrijden en trainingen	
					KNVB-norm	Max.**
Den Burg	Texel'94	3*	1,3	4,3	1,3	2,6
De Koog	SV De Koog	1	1	2	0,3	0,6
Oosterend	SV Oosterend	2	1	3	0,4	0,8
Den Hoorn	ZDH	1	1	2	0,3	0,6
*Waarvan 1 kunstgrasveld						
**Afhankelijk van trainingsambitie vereniging						

Buitensport en ongeorganiseerde sport

De ongeorganiseerde sport neemt toe. In het kader van de sportstimulering wil de gemeente hier rekening mee houden door in de komende periode de behoefte van de ongeorganiseerde sporter te gaan onderzoeken. Bekend is de behoefte aan in trimbaan voor de buitensporter.

4.2.4 Tarievenbeleid

Voor de verhuur van de sportaccommodaties hanteert de gemeente een tarievenbeleid. Een tarievenbeleid dat sinds 1996 gebaseerd is op kostendekkingspercentages met jaarlijkse indexering (70% van de instandhoudingskosten komt voor rekening van de gemeente, 30% wordt doorbelast aan de gebruikers). De vraag is of dat systeem nog voldoet, omdat de huidige dekkingpercentages niet meer in de pas lopen met de uitgangpercentages.

De vraag naar commerciële sportactiviteiten neemt toe. Het gaat hierbij om sportactiviteiten die niet in het aanbod van de georganiseerde sport liggen en waar de afnemer een commerciële prijs voor betaalt; bijvoorbeeld bootcamps, hardlooprogramma's en fitness in sportscholen. Het commerciële sportaanbod is een waardevolle aanvulling op het georganiseerde sportaanbod, omdat het voorziet in de vraag naar (specifieke) sportactiviteiten.

In de komende beleidsperiode

- Wordt het huidige tarievenbeleid geëvalueerd en er zal een voorstel voor nieuw of geactualiseerd tarievenbeleid worden gemaakt.

4.2.5 Stichting Texelse Sportraad

De Gemeente Texel en de Stichting Texelse Sportraad blijven op basis van het samenwerkingsconvenant samenwerken. Daarnaast vertegenwoordigt De Sportraad de sportverenigingen. Sportverenigingen kunnen zich hiervoor aansluiten bij de Sportraad.

In de komende beleidsperiode

- Zal de Stichting Texelse Sportraad zich moeten ontwikkelen tot gedragen belangenbehartiger van de Texelse sportverenigingen.

4.2.6 Topsport

De gemeente voert geen actief topsportbeleid, maar zet in op breedtesport en sportstimulering. Wat onder topsport wordt verstaan, is niet eenvoudig te duiden. Het gaat in elk geval om sporters die uitblinken in hun sport en de ambitie hebben om minimaal op landelijk niveau (de nationale top) terecht te komen en daarvandaan verder te excelleren. Uit de Texelse samenleving zijn zeer succesvolle topsporters voortgekomen. Op het totaal aantal Texelse sporters gaat het om een zeer beperkt aantal. Het Texelse 'achterland' is te klein om voor de Texelse 'topsportdoelgroep' extra voorzieningen beschikbaar te stellen.

4.2.7 Stip op de horizon

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in en voor de sport op het eiland. Verenigingen en commerciële aanbieders zijn de plek waar sport wordt aangeboden en waar mensen elkaar van jong tot oud ontmoeten. Dit is belangrijk en dat willen we op Texel graag zo houden. Veranderingen in de demografische samenstelling (krimp, ontgroening, vergrijzing) hebben consequenties voor het verenigingsleven. Dit komt naar voren uit de vele gesprekken die zijn gevoerd met verschillende partijen op het eiland. Het wordt steeds lastiger om de ledenaantallen (die ten opzichte van het landelijk gemiddelde al erg laag zijn) op niveau te houden, bestuurlijke en organisatorische slagkracht in stand te houden en financieel fundament te houden. Daarnaast blijft het beschikken over voldoende vrijwilligers een uitdaging. De verwachting is dat deze punten in de komende jaren nog meer aandacht moeten krijgen. Om hier goed op in te kunnen spelen, zijn de volgende oplossingsrichtingen verkend (met elk hun voor- en nadelen).

Sport centraal op Texel?

Het in stand houden van een breed en kwalitatief goed sportaanbod is belangrijk. Betekent dat ook dat meer van hetzelfde in stand moet blijven? Het antwoord (tevens algemene opvatting uit de gedeelde discussies) lijkt “nee” te zijn. Vanwege de demografische ontwikkelingen krijgen verenigingen steeds meer uitdaging in het in stand houden van een vereniging. Logisch, want minder leden raakt uiteindelijk alle facetten van een vereniging. Samenwerking, bundeling en centraliseren van voorzieningen zijn de sleutelbegrippen voor de toekomst. Hierin ligt het besef dat afschalen ook de leefbaarheid van de dorpen raakt. Landelijke trend is dat het in stand houden van kwalitatief goede sport(-voorzieningen), prevaleert boven het behouden en in stand blijven houden van alles wat we hebben.

Het actief volgen van deze koers kan betekenen dat verenigingen fuseren en er sportaccommodaties vervallen. Logisch gevolg is dat accommodaties op een centrale plek dan optimaal worden benut, leegstand/overcapaciteit zoveel mogelijk wordt voorkomen/beperkt en de financiële middelen efficiënter worden ingezet.

Open Club

Een open club kenmerkt zich door een open houding van de clubleden. De club is een ontmoetingsplek waar eigen leden, andere bezoekers van de club en de buurtbewoners uitnodigen om te sporten en om bij de het clubleven/de vereniging betrokken te raken en te blijven. Een open club is ondernemend, handelt op basis van een langetermijnvisie en staat nooit stil. Zij denkt vraag- en buurtgericht en gaat steeds opnieuw na welke behoeften er liggen en speelt daarop in. De club gaat gericht aan de slag om activiteiten aan te bieden en zoekt daarvoor pro-actief samenwerking met andere verenigingen en maatschappelijke organisaties. Het beleid is gericht op ontwikkeling, kwaliteit en opleiding van sporttechnisch en bestuurlijk kader en een gezonde financiële en organisatorische omgeving. Dit leidt tot ledenbinding, -behoud en/of -groei, meer activiteit op de club en continuïteit van het bestaansrecht.

Een open club kan een individuele vereniging zijn maar meestal is het een samenwerking tussen meerdere verenigingen (binnen een sportpark) en/of andere (commerciële) sportaanbieders.

In de komende beleidsperiode

- Wordt samenwerking en bundeling van krachten tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties steeds belangrijker.

4.3 Inzet financiële middelen

De gemeente maakt voor de inzet van haar financiële middelen bewuste keuzes. Het doel is om de middelen voor de sport zo doelmatig en efficiënt mogelijk in te zetten voor de sport op Texel. Nieuwe ideeën en ontwikkelingen gaan niet perse gepaard met nieuw geld, ombuigingen kunnen ook een optie zijn.

5. Actiepunten

Tabel actiepunten, planning en kosten

Nr.	Actiepunt / Maatregel	Start	Kosten		Toelichting
			Incidenteel	Structureel	
1	Texel op de kaart zetten als sporteiland.	2017	€ 10.000 ten laste van sport-investeringsfonds	-	Uitwerken van idee "Toon Gerbrands". Plannen en acties bedenken en uitrollen waarmee Texel als Sporteiland op de kaart komt. De eerste stappen in de uitwerking zijn in het kader van een stageopdracht in de eerste helft van 2017 al uitgevoerd.
2	Evalueren, gebruiksvoorwaarden, tarievenbeleid en herijking gemeentelijke subsidies sport.	2018	-	-	Het gemeentelijk subsidiebeleid op het gebied van sport wordt ge-herijkt en het huidige tarievenbeleid voor de sportaccommodaties is ruim 20 jaar oud. Er is scheefgroei ontstaan. De vraag is of het nog voldoet, of doel middel nog in evenwicht zijn?
3	Sportstimulering en communicatie-technologie.	2018	€ 10.000 ten laste van sport-investeringsfonds	-	Denktank inrichten voor ideeën Sport-app-Texel en toepassingen ICT en internet (website) mogelijkheden. De doelgroep ongeorganiseerde sporters wordt groter. Om in te kunnen spelen op de behoeften van deze groep, moet duidelijk zijn wat de behoeften zijn, inclusief mogelijkheden communicatietechnologie voor sportstimulering.
4	Onderzoek naar de behoefte en mogelijkheden van een trimbaan/stormbaan.	2019	-	-	In het voortraject van de nieuwe sportnota bleek uit diverse gesprekken met partijen duidelijk de behoefte aan een trimbaan/stormbaan voor de ongeorganiseerde sporter.
5	Heroverwegen beheer gemeentelijk sportaccommodaties.	2017	-	-	De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor een efficiëntere beheersvorm voor de gemeentelijke sportaccommodaties.
6	Samenwerking sport, onderwijs, maatschappelijke organisaties	doorlopend	-	-	Samen met de combinatiefunctionaris, de buurtsportcoach, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven inzetten op (na-)schoolse programma's, programma's voor een gezonde leefstijl en programma's tegen overgewicht.
7	Behoefte onderzoek verenigingen	2018	-	-	Samen met de sportraad zal de behoefte van de verenigingen onderzocht worden. Hierbij zal het onderwerp open club aan bod komen.

Bijlage 1: Financiën

Overige financiële gemeentelijke bijdrage

In 2015 zag de begroting van de gemeente voor de sport op Texel er als volgt uit:

Onderwerp	Uitgaven ⁴		Inkomsten ⁴		Saldo
Subsidies	€	139.923	€	-	€ 139.923
Binnensportaccommodaties (inclusief inventaris)	€	715.611	€	89.613	€ 625.998
Zwembad Molenkoog	€	549.468	€	87.787	€ 461.681
Voetbalvelden	€	156.682	€	32.614	€ 124.068
atletiekbaan	€	10.076	€	10.827	€ -751
Wielerbaan	€	2.697	€	2.951	€ -254
Sportstimulering / Combinatiefunctionaris	€	78.328	€	-	€ 78.328
Extra wekelijkse gymles basisschool en MRT	€	82.159	€	-	€ 82.159
Overig (o.a. Sportraad, interne uren, leningen sportverenigingen)	€	208.414	€	-	€ -
Totaal 2015	€	1.943.358	€	223.792	€ 1.719.566

---

⁴ Betreft begrote inkomsten en uitgaven 2015

Bijlage 2: Overzicht gemeentelijke sportaccommodaties

Gemeentelijke sportaccommodatie	Aantal	Gemeentelijke sportaccommodatie	Aantal
Buitensportaccommodaties		Binnensport	
Voetbalaccommodatie*	5	Sporthal	1
Wielerbaan	1	Sportzaal	1
Atletiekbaan	1	Gymnastiekzalen	3
Openluchtzwembad	1	In dorpshuizen**	5
IJsbaan (meerdere functies)	1		
Jeu de Boules	1		
Veld voor hondensport	1		
Watersport (in jachthaven)	1		
Windsurfen	1		
Skaten	1		
*Toelichting			
*Inclusief het kunstgrasveld in sportpark Den Burg-Zuid.			
**Gymnastiekzalen in de dorpshuizen worden ook gebruikt door de scholen.			

Bijlage 3: Gegevens over sportparticipatie op Texel

Participatie jongeren

Vanaf 2001 tot 2011 is het percentage Nederlanders van 12 jaar en ouder dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) licht gestegen.

In de Rapportage Sport 2010 zijn de uitkomsten weergegeven van het onderzoek naar de frequente sportdeelname. Deze is uitgesplitst naar leeftijd en geslacht. Hieruit blijkt dat van de jongeren tussen 6 t/m 11 de sportdeelname voor de jongens 78% en voor de meisjes 73% bedraagt. Dit neemt al af in de leeftijd 12 t/m 17. In deze categorie is de sportdeelname van jongens 65% en van meisjes 61%. Deze percentages nemen nog meer af naar 54% bij de mannen en 47% bij de vrouwen voor de groep 18 t/m 24 jaar (NOC*NSF, 2012).

Participatie ouderen

Wanneer er gekeken wordt naar de beweging onder 65-plussers, zijn die niet eenduidig:

1. Op basis van CBS-gegevens is sinds 2001 geen toe- of afname te zien in het percentage zelfstandig wonende ouderen dat aan de NNGB voldoet.
2. De monitor bewegen en gezondheid laat een toename van bewegen bij ouderen zien, die in de laatste jaren lijkt af te zwakken (Hildebrandt, Bernaards, Chous, & Hofstetter, 2013). Dit geldt zowel voor het percentage ouderen dat aan de NNGB voldoet, als de fitnorm en de combinorm. Het TNO-onderzoek betreft alle ouderen, dus naast zelfstandig wonende ouderen ook geïnstitutionaliseerde ouderen.

Naast dit alles vindt er vergrijzing plaats. Maar deze vergrijzing ‘verjongt’, ouderen gaan zich jonger voelen dan hun werkelijke leeftijd. De ouderen zijn vooral op zoek naar sporten en activiteiten die tot een hoge leeftijd uitgevoerd kunnen worden en een sociaal karakter hebben. Deze doelgroep vraagt een andere benadering dan tot nu toe. Het aanbod aan mogelijkheden zal moeten groeien. Het aanbod zal verschuiven van competitie- naar recreatiemogelijkheden. Oude regels en inzichten voldoen niet meer. Diverse verenigingen zijn conservatief in hun handelen. Daardoor wordt er nog te weinig te gang gezet om deze nieuwe doelgroep te bedienen. Ouderen kunnen een zeer welkome aanvulling van de verenigingen zijn, aangezien ze, los van het sporten, ook een “leger” aan vrijwilligers met zich mee kunnen brengen. Dat “betaalt” zich dan weer terug aan de verenigingen en de gemeenschap.

Participatie mindervaliden

Binnen de regio GGD Hollands Noorden zijn onderzoeken gedaan naar de sportparticipatie voor mindervaliden. Van de mensen met een motorische beperking voldoet tussen de 19 en 54 jaar 43% aan de beweegnorm. Voor de mensen van 55 jaar en ouder is de beweegnorm 44%. Daarnaast sport 28% wekelijks. Wanneer er gekeken wordt naar de mensen met een chronische afwijking voldoet 54% van de 19 t/m 54 jarige aan de beweegnorm. Voor de 55 jaar en ouder voldoet 75% aan de beweegnorm (Volksgezondheidszorg, 2015).